

UČEBNÉ OSNOVY	VAP_iUO_ISCED_2
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami
Názov predmetu	Viac ako peniaze
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Dátum poslednej zmeny UO	1. september 2022

Časová dotácia predmetu						
Viac ako peniaze	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu ISCED 2
ŠVP						0
Voliteľné hodiny					1	1
ŠkVP					1	1
Spolu za rok	0	0	0	0	33	

ÚVOD

Predmet viac ako peniaze je realizovaný prostredníctvom online vzdelávacieho programu na portály Ja Slovensko. Je to jedna z možností ako na škole vyučovať finančnú gramotnosť. Cieľovou skupinou sú žiaci druhého stupňa. Na našej škole sú to žiaci 9. ročníka.

Finančné vzdelávanie vychádza z Národného štandardu finančnej gramotnosti verzia 1.2 a je rozdelené do deviatich tematických celkov. Aby žiaci lepšie porozumeli súčasnosti, dozvedia sa niečo o histórii peňazí a bánk. Pretože banky sú ešte stále najobľúbenejším miestom na ukladanie peňazí, zoznámia sa s ich úlohou, produktmi a službami. Dozvedia sa, čo ponúkajú mladým ľuďom, a ako si z ponuky vybrať to, čo je v ich situácii najvýhodnejšie. Naučia sa niečo o investovaní, obchodovaní na burze, možnostiach poistenia, ale aj o rizikách, s ktorými sa môžeme vo svete financií stretnúť. Vzdelávanie sa realizuje zážitkovými metódami s podporou on-line prostredia s učebnými textami, cvičeniami a úlohami, ale aj testami na overenie vedomostí. Finančná gramotnosť môže byť vyučovaná zaujímavou a pútavou formou.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V rámci vzdelávacieho programu Viac ako peniaze je k dispozícii **interaktívna e-learningová učebnica**. Z tohto dôvodu sa hodiny realizujú v počítačovej učebni s pripojením na internet.

Vzdelávací program využíva zážitkové vzdelávanie a aktivizačné prvky vzdelávania

Obsah programu je rozdelený do **9 tematických celkov**, ktoré sú zamerané od histórie peňazí, úlohy bánk a ich služieb obyvateľstvu, cez praktické informácie a skúsenosti z oblasti používania kreditných kariet, až po využívanie rôznych foriem úverov a študentských pôžičiek.

Témy sú štruktúrované tak, aby im žiaci porozumeli, rozšírili a umocnili svoje schopnosti.

Žiaci na hodinách riešia praktické úlohy a problémy, s ktorými sa môžu stretnúť v praxi.

- žiaci získajú prehľad z oblasti finančnej gramotnosti,
- učebné texty sú písané zrozumiteľne a zaujímavo,
- žiaci majú možnosť testovať si vedomosti a riešiť zadania otvorených otázok a úloh v priebehu štúdia,
- žiaci študujú v pohodlí domova prostredníctvom internetu, ale i v školskom prostredí,

CIELE PREDMETU

Cieľom je zvýšiť finančnú gramotnosť žiakov základných škôl a naučiť ich finančne plánovať svoju budúcnosť.

Cieľom je naučiť žiakov rozumieť svetu financií a riešiť úlohy a situácie, s ktorými sa môžu stretnúť v praxi.

Vzdelávací program pripravuje mladých ľudí :

- zvládať riešenia úloh a problémov v oblasti práce s peniazmi,
- rozvíjať vedomosti v oblasti finančného vzdelávania v podobe tzv. finančnej gramotnosti.

Peniaze

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">- objasniť význam peňazí v živote človeka a spoločnosti na zabezpečenie potrieb,- popísať vývoj peňazí na Slovensku,- objasniť význam eura pre Slovensko,- vysvetliť podstatu bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom,- uviesť príklady, ako záujmy, talent, vedomosti a vzdelanie dokážu ovplyvniť príjem a využitie peňazí počas život.,- vysvetliť pojem „pranie špinavých peňazí“,- klasifikovať použitie peňazí na korupčné účely (úplatky),- identifikovať podvodné správanie,- popísať postup oznámenia korupcie.	<p>inflácia, peniaze, tovarové peniaze, nominálna hodnota peňazí, bankovky, mince, mena, výmenný kurz, euro, Európska únia, Eurozóna, chudoba, bohatstvo, korupcia</p>

Naše príjmy a výdavky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/ dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">- vysvetliť, čo je mzda a aké iné príjmy môže mať v rodine,- ako vzniká zisk z podnikania,- ako získať informácie o tom, z čoho sa dá žiť, keď nemá vlastný príjem,- identifikovať podvodné správanie,- posudzovať svoje výdavky, aby mu príjmy vždy stačili aspoň na základné potreby,- ako inflácia ovplyvňuje jeho rozpočet.	<p>mzda, minimálna mzda, životné minimum, podnikanie, formy podnikania, príjmy z podnikania, náklady, výsledok hospodárenia, zisk, strata, majetok, bohatstvo, čisté bohatstvo, renta, sociálne poistenie, podpora v nezamestnanosti, sociálna pomoc, štátna sociálna podpora, reklamácia, ochrana spotrebiteľa, úplatok, spoločensky zodpovedné podnikanie</p>

Riadenie financií

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/ dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">- ako si premyslieť a vypracovať svoj vlastný, či rodinný finančný rozpočet,	<p>finančné plánovanie, rozpočet, finančné ciele,</p>

- ako využívať rozpočet na riadenie hotovosti.	vzácnosť, alternatívne náklady, finančný poradca, finančný agend, finančné sprostredkovanie, daňový poradca
--	--

Ako fungujú banky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/ dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom, - uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov, - uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov, - odôvodniť význam dobrej informovanosti - prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný, - opísať zdroje finančných informácií, - použiť finančnú kalkulačku pri finančných rozhodnutiach, - vysvetliť základné pojmy z oblasti bankovníctva, - charakterizovať finančné inštitúcie, - rozlišovať bankové a nebankové subjekty, - vysvetliť, kto zabezpečuje ochranu vkladov a ako chráni investorov, - porovnať ponuku finančných produktov, - zdôvodniť výber finančného produktu, - identifikovať podvodné správanie, - vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom. 	<p>bankár, klient, ručiteľ, veriteľ, bezhotovostná operácia, úrok, prevod peňazí, Fond ochrany vkladov, Národná banka Slovenska, Európska centrálna banka, bežný účet, sporiaci účet, termínovaný účet, nominálna úroková miera, fixná úroková sadzba, poplatky, kreditná karta, debetná karta, kontokorent, úver, bonita klienta</p>

Ako a čím platíme

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/ dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozoznať hotovostný a bezhotovostný platobný styk, poznať ich výhody a nevýhody, - najčastejšie používané formy hotovostných platieb, - základy o bezhotovostnom platobnom styku, - zhrnúť svoje poznatky o možnostiach úsporných a iných vkladov v bankách, - vypočítať, koľko jeho peniaze v banke zarobia, 	<p>platobný styk, hotovostný a bezhotovostný platobný styk, pokladničný doklad, poštový peňažný poukaz, príkaz na úhradu, príkaz na inkaso, konštantný symbol, variabilný symbol, vkladná knižka na meno, termínovaný vklad, netermínovaný vklad,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - popísať výhody a nevýhody bežného účtu, študentského účtu, - vymenovať kritéria, ktoré je potrebné zvážiť pri výbere banky a účtu, - vysvetliť praktické využitie bežného účtu, - ponúknuť príklady na svoje výdavky, ako sa dajú uhrádzať zo študentského účtu, - použiť poznatky z kapitoly a vybrať si ten najvhodnejší študentský účet, - vysvetliť možnosť úniku a zneužitia osobných údajov, - vysvetliť, ako komunikácia o finančne dôležitých záležitostiach môže predchádzať konfliktom, - uviesť príklady situácií, v ktorých sú osoby a subjekty oprávnené získavať osobné informácie, - prijímať finančné rozhodnutia, - opísať základné typy bankových produktov, - vysvetliť rozdiel medzi osobným a podnikateľským účtom. 	<p>účet, bežný účet, študentský účet, číslo bankového účtu, disponibilný zostatok, úrok</p>
--	---

Moderné bankové nástroje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/ dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - viac o moderných formách elektronického bankovníctva, ktoré už mnohí denne využívajú, - na čo sa dá používať debetná a kreditná karta a aký je medzi nimi rozdiel, - ako chrániť svoje peniaze pri používaní platobných kariet, - význam využívania internetbankingu alebo iných foriem elektronického bankovníctva. 	<p>elektronické bankovníctvo, internetbanking, platobné karty, debetné karty, kreditné karty, PIN</p>

Existuje niečo okrem peňazí

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/ dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používať zodpovedné rozhodovanie pri dlhodobých cieľoch, - vysvetliť, čo sú finančné trhy, - popísať, s čím sa obchoduje na finančných trhoch (akcie, dlhopisy, komodity), - vysvetliť, ako sa z pohľadu investovania 	<p>akcia, akcionár, akciová spoločnosť, burza cenných papierov, šek, dividenda, obligácia, zmenka,</p>

líšia akcie, - porovnať investovanie do akcií a dlhopisov a podielových fondov, - vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb, - vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými finančnými prostriedkami, - rozlíšiť charakter práce finančného sprostredkovateľa a odborníka na finančné poradenstvo, - zhodnotiť ako vplýva spotreba na úspory a investície, - uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom, - zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov, - porovnať riziká a výnosy z rôznych typov investícií.	komodita, dlhopis, podielový fond, likvidita.
---	--

Zadžit' sa rozumne

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/ dokáže: - čo je to úver, aké druhy úverov môže získať a na čo slúžia, - sa orientovať v základných údajoch, od ktorých závisí, koľko bude banke za poskytnutý úver splácať, - porovnávať jednotlivé podmienky na poskytnutie úveru, aby sa vedel správne rozhodnúť vzhľadom na svoj rozpočet výdavkov, - nájsť subjekty, ktoré mu môžu vo finančnej núdzi pomôcť.	úver, druhy úverov, dlžník, veriteľ, istina, úroková miera, úrok, RPMN, úverový limit, záložné právo, bonita klienta, hypotekárny úver, kontokorentný úver, rýchla pôžička, nebankové subjekty, exekúcia

Životné istoty a riziká

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/ dokáže: - definovať pojem riziko, - rozlišovať rôzne riziká a možnosti ich eliminácie, - charakterizovať poisťovníctvo a poistenie, - popísať kategórie poistenia,	poistenie, neživotné poistenie, sporenie, zákonné poistenie, komerčné poistenie, aktíva, pasíva,

<ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť význam a podstatu poistenia, - uviesť základné druhy poistenia, - rozlíšiť životné a neživotné poistenie, - vysvetliť podstatu zdravotného a sociálneho poistenia (nemocenského, dôchodkového, úrazového poistenie v nezamestnanosti). - definovať a vysvetliť súvislosti dobrovoľného komerčného poistenia, - charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier, - rozlíšiť verejné a komerčné poistenie, - uviesť druhy poistenia, ktoré sa môžu vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby, - vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom majetku, - popísať výber vhodného poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby, - - diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením. - vysvetliť súvislosti medzi pojmami peniaze, čas a riziko v investovaní, - vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými finančnými prostriedkami, - uviesť rozdiel medzi sporením a investovaním. - uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom, - zdôvodniť výber zvoleného produktu, - porovnať riziká a výnosy z rôznych typov investícií, - uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov, korupcie a podvodov a opísať ich dôsledky. 	<p>bonus, malus, riziko.</p>
---	--------------------------------------